

A középszintű szóbeli vizsga értékelési útmutatója

A szóbeli feladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden feleletet ezen szempontok segítségével kell értékelni.

Általános útmutató

A következő táblázat az értékelési szempontokat és az egyes szempontok szerint adható maximális pontszámot mutatja.

A vizsga a vizsgáztató és a vizsgázó között lezajló *ráhangoló beszélgetéssel* indul, amelynek során nincs értékelés.

<i>Első feladat (önálló témakifejtés)</i>	
Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Részletesség, önállóság és a mondanivaló összefüggő kifejtése	4
Szókincs, kifejezésmód	4
Nyelvtan	4
Beszédtempó, kiejtés, hanglejtés	4
Összesen	16
<i>Második feladat (szituációs feladat)</i>	
Értékelési szempontok	Maximális pontszám
A kommunikációs cél elérése és az interakció megvalósítása	5
Szókincs, kifejezésmód	4
Nyelvtan	4
Beszédtempó, kiejtés, hanglejtés	4
Összesen	17

Amennyiben a vizsgázó felelete az első értékelési szempont alapján 0 pontos (Részletesség, önállóság és a mondanivaló összefüggő kifejtése, A kommunikációs cél elérése és az interakció megvalósítása), az adott feladat összpontszáma is 0 pont.

A vizsgapontok kiszámítása

A szóbeli vizsgán – a két feladat során – a tanuló 33 pontot szerezhethet, ami a vizsga egészére adható 150 vizsgapont 22%-a.

Első feladat
(Önálló témakifejtés)

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Részletesség, önállóság és a mondanivaló összefüggő kifejtése

Ezen az értékelési szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- elég részletesen fejt-e ki a témát;
- logikusan rendezi-e el a mondanivalóját;
- összefüggően fejt-e ki a mondanivalóját;
- kell-e a vizsgáztatónak segítő kérdéseket feltennie.

Szókincs, kifejezésmód

Ezen az értékelési szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- szókincsse megfelel-e a témának és a közlési szándéknak, a szituációnak;
- szóhasználatában mennyire törekszik választékosságra.

Nyelvtan

Ezen az értékelési szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- a szintnek, a témának, a szituációnak megfelelő nyelvtani eszközöket használja-e;
- mennyire törekszik választékos nyelvhasználatra;
- előfordulnak-e értést akadályozó nyelvtani hibák.

Beszédtempó, kiejtés, hanglejtés

Ezen az értékelési szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó beszéde érthető-e és követhető-e, azaz megfelelő-e

- a beszédtempója,
- kiejtése és hanglejtése.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)

Részletesség, önállóság és a mondanivaló összefüggő kifejtése

4 pont	3–2 pont	1 pont	0 pont
A vizsgázó...			
- a képi/verbális információ és az összes irányító szempont felhasználásával részletesen és megfelelő mélységben tárgyalja a témát, - témakifejtése önálló, nincs szüksége segítő kérdésekre, - mondanivalóját logikusan és összefüggően adja elő.	- a képi/verbális információ és az irányító szempontok többségének felhasználásával megfelelő mélységben tárgyalja a témát, - segítő kérdés alapján képes a téma teljes kifejtésére, - törekszik arra, hogy mondanivalóját logikusan és összefüggően mondja el.	- a képi/verbális információ elemei és egy-két irányító szempont felhasználásával felszínesen tárgyalja a témát, - segítő kérdésekre válaszolva is csak részben képes a téma további kifejtésére, - mondanivalójának elrendezése rendszertelen, témakifejtése akadozó.	- a képi/verbális információ és irányító szempont minimális felhasználásával sem képes önállóan kifejtetni a témát, - nem tud válaszolni a segítő kérdésekre, - mondanivalóját rendezetlen, összefüggéstelen, izolált mondatokkal közvetíti.

Szókincs, kifejezőmód

4 pont	3–2 pont	1 pont	0 pont
A vizsgázó...			
- a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincset használ, és törekszik arra, hogy változatosan fejezze ki magát, - ritkán keresi a szavakat, és ilyen helyzetekben képes körülírásokat használni mondanivalója kifejtésében.	- néha nem a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincset használ, ami azonban nem nehezíti jelentősen a mondanivalója megértését, - többször keresi a szavakat és/vagy ismételi.	- sokszor egyszerű, nem a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincset használ, ami esetenként jelentősen megnehezíti a mondanivalója megértését, - sokszor keresi a szavakat, és sokat ismételi.	- szegényes, a témának és a közlési szándéknak nem megfelelő szókincset használ, ami többször akadályozza a megértést, - feltűnően keresi a szavakat.

Nyelvtan (mondattan, alaktan)

4 pont	3–2 pont	1 pont	0 pont
A vizsgázó...			
- mondanivalójának megfelelő egyszerű, de változatos nyelvtani szerkezeteket használ, - kevés hibát ejt, amelyek a megértést nem akadályozzák, és amelyeket önállóan ki is javít.	- mondanivalójának megfelelő egyszerű nyelvtani szerkezeteket használ, - több hibát is ejt, de azok nem vagy csak kevéssé nehezítik a megértést, és közülük néhányat ki is javít.	- mondanivalójához képest igen egyszerű és egysíkú nyelvtani szerkezeteket használ, - sok olyan hibát ejt, amelyek a szöveg megértését jelentősen megnehezítik, hibáit önállóan nem javítja.	- mondanivalója a nyelvtani hibák miatt nem érthető.

Beszédtempó, hanglejtés, kiejtés

4 pont	3–2 pont	1 pont	0 pont
A vizsgázó...			
- beszédét könnyű megérteni és követni, - beszédtempója folyamatos, természetes szüneteket tart, - helyesen képi a hangokat, és megfelelő hanglejtést használ.	- beszédét egy-két kivételtől eltekintve könnyű megérteni és követni, - időnként szüneteket tart, hogy időt nyerjen a nyelvi megformáláshoz, - időnként a helytelen hangképzés vagy hanglejtés némileg zavarja a megértését.	- beszédének megértése némi erőfeszítést igényel, - beszédén erősen érezhető az anyanyelvi hatás, - intonációjába erősen belejátszik az anyanyelvi intonáció.	- lassan, szaggatottan beszél, beszédtempója, kiejtése és hanglejtése akadályozza a megértését.

Második feladat
(Situációs feladat)

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

A kommunikációs cél elérése és az interakció megvalósítása

Ezen az értékelési szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- eléri-e a feladatnak megfelelő kommunikációs cél(oka)t;
- aktívan vesz-e részt a beszélgetésben;
- képes-e a kommunikációs stratégiák alkalmazására.

Szókincs, kifejezésmód

Ezen az értékelési szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- szókinccse megfelel-e a témának és a közlési szándéknak, a szituációnak és a szerepnek;
- szóhasználatában mennyire törekszik választékosságra;
- képes-e a nyelvi etikett és a megfelelő stílus alkalmazására.

Nyelvtan

Ezen az értékelési szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- a szintnek, a témának, a szituációnak és a szerepnek megfelelő nyelvtani eszközöket használja-e;
- mennyire törekszik választékos nyelvhasználatra;
- előfordulnak-e értést akadályozó nyelvtani hibák.

Beszédtempó, hanglejtés, kiejtés

Ezen az értékelési szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó beszéde érthető-e és követhető-e, azaz megfelelő-e

- a beszédtempója,
- hanglejtése és kiejtése.

Értékelési skála (középszint 2. feladat)

A kommunikációs cél elérése és az interakció megvalósítása

5–4 pont	3–2 pont	1 pont	0 pont
A vizsgázó...			
<ul style="list-style-type: none"> - teljes mértékig eléri a feladatban meghatározott kommunikációs célját, szándékait világosan fejezi ki, és beszélgetőpartnere megnyilatkozásaira megfelelően reagál, - aktívan vesz részt a beszélgetésben, és megfelelően alkalmazza a kommunikációs stratégiákat. 	<ul style="list-style-type: none"> - a feladatban meghatározott kommunikációs célját eléri, szándékait általában világosan fejezi ki, és beszélgetőpartnere megnyilatkozásaira általában megfelelően reagál, - túlnyomórészt aktívan vesz részt a beszélgetésben, és általában megfelelően alkalmazza a kommunikációs stratégiákat. 	<ul style="list-style-type: none"> - a feladatban meghatározott kommunikációs célját részben eléri, szándékait részben értelmezhetően ki tudja fejezni, és beszélgetőpartnere megnyilatkozásaira részben megfelelően reagál, - a beszélgetésben a vizsgázó nehezkén vesz részt, a kommunikációs stratégiákat kevésbé, illetve nem megfelelően alkalmazza. 	<ul style="list-style-type: none"> - a feladatban meghatározott kommunikációs célját nagyon hiányosan vagy egyáltalán nem éri el, - nagyon nehezen vagy nem képes a beszélgetésben részt venni, nem él a kommunikációs stratégiák eszközeivel.

Szókincs, kifejezőmód

4 pont	3–2 pont	1 pont	0 pont
A vizsgázó...			
<ul style="list-style-type: none"> - a témának megfelelő szókincset használ, és törekszik arra, hogy változatosan fejezze ki magát, - ritkán keresi a szavakat, - megfelelően alkalmazza a nyelvi etikett alapszabályait. 	<ul style="list-style-type: none"> - néha nem a témának megfelelő szókincset használ, ami azonban nem nehezíti jelentősen a mondanivalója megértését, - többször keresi a szavakat és/vagy ismételi, - túlnyomórészt megfelelően alkalmazza a nyelvi etikett alapszabályait. 	<ul style="list-style-type: none"> - sokszor egyszerű, nem a témának megfelelő szókincset használ, ami esetenként jelentősen megnehezíti a mondanivalója megértését, - sokszor keresi a szavakat, és sokat ismételi, - többször megsérti a nyelvi etikett alapszabályait. 	<ul style="list-style-type: none"> - szegényes, a témának nem megfelelő szókincset használ, ami többször akadályozza a megértést, - feltűnően keresi a szavakat, - nem veszi figyelembe a nyelvi etikett alapszabályait.

Nyelvtan (mondattan, alaktan)

4 pont	3–2 pont	1 pont	0 pont
A vizsgázó...			
<ul style="list-style-type: none"> - mondanivalójának megfelelő, egyszerű, de változatos nyelvtani szerkezeteket használ, - kevés hibát ejt, amelyek a megértést nem akadályozzák, és amelyeket önállóan ki is javít. 	<ul style="list-style-type: none"> - mondanivalójának megfelelő egyszerű nyelvtani szerkezeteket használ, - számos hibát ejt, de azok nem vagy csak kevésbé nehezítik a megértést, és közülük néhányat ki is javít. 	<ul style="list-style-type: none"> - mondanivalójához képest igen egyszerű és egysíkú nyelvtani szerkezeteket használ, - sok olyan hibát ejt, amelyek a szöveg megértését jelentősen megnehezítik, hibáit önállóan nem javítja. 	<ul style="list-style-type: none"> - mondanivalója a nyelvtani hibák miatt nem érthető.

Beszédtempó, hanglegjtés, kiejtés

4 pont	3–2 pont	1 pont	0 pont
A vizsgázó...			
<ul style="list-style-type: none"> - beszédét könnyű megérteni és követni, - beszédtempója folyamatos, természetes szüneteket tart, - helyesen képi a hangokat, és megfelelő hanglegjtést használ. 	<ul style="list-style-type: none"> - beszédét egy-két kivételtől eltekintve könnyű megérteni és követni, - időnként szüneteket tart, hogy időt nyerjen a nyelvi megformáláshoz, - időnként a helytelen hangképzés vagy hanglegjtés némileg zavarja a megértését. 	<ul style="list-style-type: none"> - beszédének megértése némi erőfeszítést igényel, - beszédén erősen érezhető az anyanyelvi hatás, - intonációjába erősen belejátszik az anyanyelvi intonáció. 	<ul style="list-style-type: none"> - lassan, szaggatottan beszél, beszédtempója, kiejtése és hanglegjtése akadályozza a megértését.